

Gastcolumn

■ Cor Sluijter

Dr. C. Sluijter is part time consultant bij Cito, lid van het College Deskundigheid Financiële Dienstverlening, verschillende examencommissies in het HO en oud-voorzitter (2009-2014) van de NVE. Hij schrijft deze column op persoonlijke titel.

Toch nog even over remote proctoring

Sinds het begin van de Covid-19 pandemie is er het nodige over gezegd en geschreven: de voor- en nadelen van remote of online proctoring bij toetsing en examinering in het hoger onderwijs. Toch voel ik me geroepen om nóg een duit in dat zakje te doen. En om aandacht te vragen voor een aspect dat volgens mij onderbelicht is gebleven. Verschillende instellingen hebben namelijk afgezien van remote proctoring en hebben hun examenprogramma aangepast door de oorspronkelijke tentamenvormen te vervangen door alternatieve. En zoveel als er geschreven is over de problematiek rond remote proctoring, zo weinig valt er te lezen over de problematiek die het vervangen van tentamenvormen met zich meebrengt.

Maar laat ik beginnen met een kleine ergernis. Wij Nederlanders hebben sterk de neiging om Engelse of Amerikaanse termen over te nemen. En dat gaat niet altijd goed. Zo ook hier. Bijna overal heeft men het over 'proctoring'. Maar dat betekent dus gewoon surveilleren, of, om het Frans achterwege te laten, toezicht houden. We hebben het hier echter over toezicht houden op afstand. Dus het woord 'remote' of 'online' hoort erbij. Mogelijk dat termen als 'via het internet toezicht houden bij toetsing' of 'internetsurveillance' misschien bruikbare vertalingen zijn. Maar voor het gemak hou ik het hier toch maar op 'remote proctoring'.

Veel belangrijker dan hoe je het moet noemen, is de vraag waarom je er gebruik van zou maken. Remote proctoring is al zo'n 20 jaar oud. En natuurlijk niet bedacht met het idee dat het handig zou zijn voor plaatsonafhankelijk toetsen bij het uitbreken van een wereldwijde pandemie. Twee belangrijke drijfveren waren efficiency en kosten. Zo heeft onze landgenoot Daniël Haven ooit ProctorExam opgericht uit onvrede over het moeten reizen naar de VS om tentamen te kunnen doen. Dat hij met dit initiatief destijds ook de NVE-prijs voor Examens won, laat zien dat de toets- en examenwereld gecharmeerd was van het idee dat je examens of toetsen kunt maken op afstand. En soldaten in het Amerikaanse leger zijn bijvoorbeeld maar wat blij met remote proctoring. Want daarom is het mogelijk vanuit elke plek op de wereld met een beetje internetverbinding tentamens te maken bij een Community College of universiteit.

De voornaamste reden voor het Amerikaans bedrijf Kryterion om in 2001 een systeem voor remote proctoring te ontwikkelen was echter niet voor het gemak van kandidaten. Zij hoopten grote toetslocatieboeren als Pearson uit de markt te kunnen stoten door het aanbieden van een goedkoper alternatief. Bij remote proctoring vallen immers reiskosten en de kosten van het kopen of huren en onderhouden van een locatie weg. Het wegvallen van reistijd werd overigens eveneens als een financieel voordeel gepresenteerd. In het bedrijfsleven is tijd immers geld. Ook vanuit het College Deskundigheid Financiële Dienstverlening (CDFD), waar ik lid van ben, is uit het oogpunt van kostenreductie én gemak al zo'n twee jaar geleden een pilot georganiseerd om de voor- en nadelen van remote proctoring voor de WFT-examens in kaart te brengen. Kortom: vanuit het oogpunt van efficiency en kostenreductie is er niets mis mee. Desondanks is het vooralsnog niet de technische disruptie geworden die sommigen twintig jaar geleden verwachtten. De uitkomsten van de CDFD-pilot waren overigens zodanig dat er eveneens niet voor gekozen is.

Zodra de effecten van de pandemie zich lieten voelen in het onderwijs, werd op verschillende plekken geopperd dat remote proctoring een oplossing zou kunnen zijn om tentamens in het hoger onderwijs ongestoord doorgang te laten vinden. En dat is op verschillende plaatsen met wisselend succes ook gebeurd. De grootste problemen die zich voordeden hadden te maken met de privacy van studenten, niet goed functionerende software en relatief veel vals-positieve gevallen van fraude.

Bij verschillende instellingen was het privacy-issue de belangrijkste reden om geheel af te zien van remote proctoring. Zij kozen ervoor om waar nodig met alternatieve tentamenvormen te gaan werken. Ik heb me verbaasd over het gemak waarmee die in veel gevallen zijn ingezet en over het uitblijven van concrete verantwoordingen van de gemaakte keuzes. Wat bijvoorbeeld te denken van het vervangen van gesloten-boek tentamens door open-boek tentamens? Of het verkorten van de beschikbare tijd bij een digitale meerkeuzetoets om frauderen te voorkomen? Of het wegnemen van de mogelijkheid om terug te gaan naar vorige opgaven binnen een digitale toets, ook om frauderen tegen te gaan? In al deze gevallen verandert de aard van het te meten construct. Meet je dan nog wel de kennis, vaardigheden of competenties die je beoogde te meten? Kun je met al dat soort veranderingen dan nog wel voldoende hard maken dat je studenten aan het eind van de opleiding uitwisselbaar zijn met studenten uit het pre-Covid tijdperk? Kortom: hoe zit het met de validiteit van die alternatieve tentamenvormen en de kwaliteit van het herziene examenprogramma, beste examencommissies?

Ik wil hier zeker geen lans breken voor remote proctoring als panacee, maar ik vind het wel een waardevolle aanvulling op de methoden en technieken die in te zetten zijn bij toetsing en examinering. Nooit als enige mogelijkheid, want er moeten te allen tijde alternatieven zijn. Studenten die zich aangetast voelen in hun privacy en studenten die om welke reden dan ook niet in staat zijn om een tentamen op afstand te maken, moeten een andere keuze-optie hebben. Kiest een opleiding voor remote proctoring bij tentaminering, dan moet deze keuze goed onderbouwd zijn. Privacy-issues moeten zijn opgelost en natuurlijk moet de software goed functioneren. En het is zaak procedures zo in te richten dat vals-positieve fraudegevallen zich niet in groten getale voordoen. Natuurlijk moet er een andere optie zijn. Maar een opleiding moet ook de validiteit van het alternatief waarvoor gekozen is, concreet kunnen aantonen. ■